

Nieuwsbrief

Stichting Taalverdediging

Voor herstel en behoud van het Nederlands - 2014 - Nummer 2

Kernkracht-veiligheidstop: geen woord Nederlands

Geachte lezer,

Op 24 en 25 maart werd in 's-Gravenhage de derde kernkracht-veiligheidstop gehouden. Op deze bijeenkomst bespraken staats- en regeringsleiders uit alle windstreken de toestand in de wereld, wat betreft de opwekking van kernkracht en de gevolgen ervan voor de mensheid in de ruimste zin des woords. Nadat de eerste bijeenkomst in de Verenigde Staten was gehouden in 2010 en de tweede in 2012 in Zuid-Korea, was dit keer de beurt aan Nederland om gastland te zijn van deze aandachttrekkende bijeenkomst. Alle ogen in de wereld waren enkele dagen op Den Haag en omstreken gericht en dat gaf het gastland de gelegenheid om zichzelf en zijn cultuur in het zonnetje te zetten. Een kans bij uitstek om het (verre) buitenland te laten zien en horen dat het land bewoond wordt door zelfverzekerde mensen die ingenomen zijn met hun eigen taal en cultuur en dat laten blijken ook. Overall grote borden en spandoeken met daarop in het Nederlands de naam van de vergadering van wereldleiders en lovende woorden voor deze vooraanstaande bezoekers met hun afbeelding erbij. Nederland was even het middelpunt van het heelal en die plek was Nederlandstalig, dat men het maar zou weten! Alle tv-zenders van de zes werelddelen en de eilanden ertussen zouden die opschriften moeten laten zien, daar was geen ontkomen aan. Ja, wij Nederlandstaligen spraken twee etmalen een woordje mee in de wereld en dat was goed voor ons zelfvertrouwen en voor onze taal. Zo'n vergadering kost natuurlijk een bom duiten, maar dat zou op deze wijze goed besteed zijn.

Jammer genoeg liep het een beetje anders. De organiserende ministers van PvdA en VVD hadden er onder leiding van hun voorzitter Mark Rutte, die naar eigen zeggen denkt in het Engels, werkelijk alles aan gedaan om de bezoekers en de media de aanblik op onze taal te ontnemen. De wijde omgeving van het gebouw waar de staatslieden bijeenkwamen was voor 100% gehuld in Engelse opschriften en volstrekt ontdaan van het Nederlands. Stel je voor dat de wereld dit achterlijke schamele taaltje in ogenschouw zou moeten nemen, zullen de bewindslieden gedacht hebben.

Ook de Amerikaanse president Obama zal het totaal ontbreken van het Nederlands tijdens zijn deelname aan de topbijeenkomst wel zijn opgevallen. In het Rijksmuseum te Amsterdam liet hij duidelijk merken die verloochening van de eigen taal merkwaardig te vinden. Dat deed hij door als enige in het gezelschap van de Nederlandse minister-president enkele woorden Nederlands te spreken. Een duidelijke terechtwijzing aan het adres van zijn gastheer. Natuurlijk vinden Amerikaanse hoogwaardigheidsbekleders het wel gemakkelijk als ze in het buitenland van hun taal gebruik kunnen maken, maar wanneer de leden van de ontvangende regering de eigen taal volledig wegcijferen, zal bij hen het vermoeden ontstaan dat er in de hersenen van die lieden toch iets niet in orde is.

De huidige (anti)-Nederlandse regering is niet geliefd in eigen land. Geen enkele van haar voorgangers heeft er in de meningspeilingen zo beroerd voor gestaan. Zowel bij de gemeenteraads- als bij de Europese verkiezingen bleek dat hooguit nog een vijfde van de kiezers de twee regeringspartijen steunt. Op het gebied van de taal kan het beleid gerust als hopeloos worden beschouwd, zoals uit het weglaten van het Nederlands tijdens de kernkrachttop gebleken is. Daarom kan maar één gevolgtrekking worden gemaakt: het Nederlands is dringend toe aan een wisseling van de wacht in Nederland!

**Wederom een succes op Schiphol!
Douane eist Nederlandstalige opschriften. Zie bladzijde 3**

👑 De koning sprak Nederlands 👑

Taalverdediging heeft met spanning gewacht op het staatsbezoek dat de president van de Chinese Volksrepubliek in maart aan Nederland zou brengen. Het stond namelijk vast dat de heer Xi Jinping geen woord Engels verstaat en het ook nooit spreekt. Dat deze staatsman zijn tafelrede tijdens het staatsbezoek in de staatstaal van zijn land, het Mandarijn, zou houden was een uitgemaakte zaak. De vraag was, in welke taal de Nederlandse koning zijn gast zou toespreken.

Zoals u weet hield de "oude" koningin haar tafelredes bij zulke gelegenheden, uit en thuis, doorgaans in het Engels. Alleen als het te ontvangen of te bezoeken staatshoofd Frans- of Duitstalig was, maakte koningin Beatrix gebruik van deze talen. Taalverdediging heeft, onder de naam "Het Nederlands ook internationaal een vorstelijke taal" in 2002 een door veel taalverdedigers ondertekend verzoekschrift naar het paleis gestuurd. Daarin werd koningin Beatrix verzocht bij staatsbezoeken, zoals het protocol dat voorschrijft, in de eigen taal te spreken. Zij heeft zich daar echter niets van aangetrokken en is stug doorgegaan met het verloochenen van het Nederlands.

We hadden gereede angst dat koning Willem-Alexander het anti-Nederlandse taalbeleid van zijn moeder zou voortzetten. Hij had immers kort voor het bezoek van president Xi Jinping, de Franse president in het Frans toegesproken en de president van Zuid-Korea in het Engels. Nu verstaat de heer Hollande, geen Hollands (foei, met zo'n naam) en ook geen Engels, terwijl de Zuid-Koreaanse president, de heer Park Heun Hye nu weer wel Engels schijnt te verstaan. Het was daarom nog niet geheel zeker wat het Nederlandse staatshoofd op taalgebied van plan was.

Gespannen keken we naar alle nieuwsuitzendingen waarin de beelden van het staatsbanket ter ere van het Chinese bezoek werden getoond. Er werd echter geen geluid bij geleverd, waardoor we in het ongewisse bleven. De volgende dag echter, werd er een verslag uitgezonden van een in Noordwijk gehouden Nederlands-Chinese handelsconferentie, waarbij de beide staatshoofden aanwezig waren en waar koning Willem-Alexander het woord voerde. Daar was wel geluid bij en tot onze aangename verrassing sprak de vorst Nederlands.

De volgende dag belden we meteen de Rijks Voorlichtings Dienst om te weten te komen in welke taal de tafelrede van de koning, op 22 maart in het Paleis te Amsterdam, was gehouden. Dat leidde tot heel wat e-postjes heen en weer, omdat er bij de RVD ook grote onduidelijkheid over bestond. Een dag later kregen we dan het verlossende woord: De koning had de tafelrede in het Nederlands gehouden. Op onze vraag of het Nederlands nu definitief terug was bij staatsbezoeken kon de RVD geen antwoord geven, dat werd van geval tot geval bekeken.

Het volgende staatsbezoek van de koning zal aan de Poolse president gebracht worden. We zijn benieuwd.

Ikea in Delft tweetalig

In onze laatste Nieuwsbrief van 2013 hebben we het Zweedse woonwarenhuis Ikea van harte gelukgewenst met zijn 35-jarige aanwezigheid in Nederland. We prezen deze instelling vanwege haar taalstandvastigheid. Komende uit een klein taalgebied had dit warenhuis zijn Zweedse karakter niet verloren, sterker nog: de Zweedse levensstijl en cultuur werden zonder schroom uitgedragen. Zweedse merknamen werden niet geschuwd en al helemaal niet vervangen door Engelse. Een duidelijk bewijs dat een onderneming op de internationale verbruikersmarkt zeer succesvol kan zijn ZONDER verengelsing. Kortom, een lichtend voorbeeld voor veel van de taal-wijs geraakte Nederlandse bedrijven. Na het uitkomen van deze Nieuwsbrief kregen we echter enkele berichten van verontruste taalverdedigers uit de provincie Zuid-Holland, die de Ikea-vestiging in Delft bezocht hadden en daar overal in het warenhuis tweetalige opschriften hadden aangetroffen. Deze opschriften waren niet Nederlands/Zweeds, maar Nederlands/Engels! Dat was voor de redactie van deze Nieuwsbrief een tamelijk pijnlijke zaak. Nu is het be-

kend dat er in Delft heel veel buitenlandse studenten wonen, die aan de verengelse Technische Universiteit studeren. Van hen mag toch worden verwacht dat zij, uit beleefdheid voor het gastland, in ieder geval enige kennis van de landstaal tot zich nemen om in het dagelijks leven met de burgers van hun woonplaats harmonieus te kunnen samenleven. Indien de winkelstand echter overgaat tot invoering van Engelse opschriften, worden deze studenten niet bepaald tot inburgering aangezet. We hebben ons kaderlid Jakob Grit uit Delft verzocht de vestiging te bezoeken en de tweetaligheid op de gevoelige plaat vast te leggen. Zie de foto's op deze bladzijde.

Taalverdediging heeft inmiddels een klachtbrief naar Ikea in Delft gestuurd en daarin om uitleg gevraagd over deze knieval voor de (Engelstalige) studentengemeenschap in deze, tot voor een aantal jaren, oer-Hollandse stad.

Foto's Jakob Grit

Schiphol tot de orde geroepen

Douane
Belastingdienst

In onze vorige Nieuwsbrief (2014-1) hebben we u gemeld dat het nieuwe kantoor van de Rijksdienst Douane op Schiphol een volledig Engelstalige pui had gekregen. We veronderstelden dat deze afdeling van de Douane het niet meer zo nauw nam met de inhoud van de Algemene Wet Bestuursrecht, waarin staat dat de overheid zich in het Nederlands met de bevolking verstaat. Verder meenden we dat de Douane, door zichzelf bekend te maken onder de Engelse naam Customs, niet meer als een wettelijke instelling zou handelen, aangezien de naam Customs niet in de Nederlandse wet voorkomt. We hebben daarom een klacht ingediend bij het hoofdkantoor van de Rijksdienst in Heerlen. Snel daarop ontvingen we het verzoek onze klacht toe te lichten. Op het hoofdkantoor was men namelijk niet op de hoogte van het uiterlijk van het nieuwe kantoor. Toen we aan de juridisch medewerker van de Rijksdienst, mr. J.C.J.E. Allein Richir de toestand hadden uitgelegd, besloot hij zelf een kijkje op de luchthaven te nemen, teneinde vast te stellen wat daar aan de hand was. Enkele weken later liet deze rechtskundige ons weten dat de pui buiten de schuld van de Douane geheel Engelstalig was geworden. Dit was het werk geweest van de luchthavendirectie, die, zoals bekend is, de Nederlandse taal vrijwel geheel van de Nederlandse nationale luchthaven heeft verbannen. Volgens mr. Allein Richir was dit onaanvaardbaar en zouden stappen worden ondernomen om de luchthavendirectie tot de orde te roepen en de Nederlandse taal op het kantoor in de vertrekhal in ere te herstellen. Eind april werd ons dit per brief bevestigd. De inhoud luidde onder meer:

“Het is inderdaad zo, dat in de vertrekhal 3 op Schiphol op de borden van het douanekantoor alleen de aanduiding Customs wordt gebruikt en dit zonder een aanduiding in de Nederlandse taal. Het is geen beleid van de Douane om alleen aanduidingen in de Engelse taal te gebruiken. Ik heb de Luchthaven Schiphol gevraagd om zo spoedig mogelijk te zorgen voor vervanging van deze borden en aanduidingen. Zodat de Douane ook in de Nederlandse taal zal zijn af te lezen. Ik dank u voor uw signaal. Dit helpt de Douane om de kwaliteit van haar dienstverlening te verhogen.

w.g. de directeur van de Douane op Schiphol, mevrouw drs. P.H.W.H. van der Wielen.”

Vraaggesprek Zuid-Vlaanderen

In de eerste Nieuwsbrief van dit jaar heeft u kunnen lezen dat er in Zuid-Vlaanderen een actiegroep is opgericht met als doel de tweetaligheid van dit gebied officieel tot stand te brengen. De actiegroep heet Tweetalen/Deuxlangues. Er is een verzoekschrift op internet geplaatst dat al door velen is ondertekend. Onze verantwoordelijke voor de provincie West-Vlaanderen, Frank Masschelein uit Poperinge, heeft zich naar de andere kant van de Franse grens begeven voor een vraaggesprek met de leider van de actiegroep, de heer Mailliet. Het gesprek vond plaats op het Marktplaats van Sint Winoksbergen en werd gehouden in het Frans, omdat de heer Mailliet wel enige kennis van het Nederlands heeft, maar het nog niet vloeiend kan spreken.

Frank Masschelein: Welke zijn uw bedoelingen ?

De heer Mailliet: We streven naar tweetaligheid inzake wegaanduidingen (gehuchten - gemeenten - straatnamen enzovoort en ook inzake aanduidingen op de gebouwen. We trachten waar mogelijk het algemeen Nederlands te promoten (hetgeen niet betekent dat we tegen dialecten zijn). Het dialect mag uiteraard niet verdwijnen doch men moet beseffen dat we met het dialect wel in West-Vlaanderen terecht kunnen doch niet in de rest van Vlaanderen. Op de lange termijn streven we naar het bekomen op de gemeentehuizen van tweetalige documenten of Frans- of Nederlandstalige documenten. We zijn er ons wel van bewust dat, gezien het taalsysteem in Frankrijk, dit moeilijk wordt.

Frank Masschelein: Welke acties zijn er?

De heer Mailliet: Er is een petitie-actie gestart met reeds 600 handtekeningen.

Frank Masschelein: Hoeveel leden heeft de actiegroep?

De heer Mailliet: We hebben ongeveer 50 leden en er is een jaarlijks feest: Le géant (de reus) Nicolaas Zannekin, op 23 augustus. Ik zou u nog een een brokje geschiedenis willen opdienen: Door het Verdrag "Vrede

van Utrecht" - 1713 - werd Frans-Vlaanderen definitief ingelijfd bij Frankrijk. Dat naar de expansiedrang van Lodewijk de Veertiende (men kan stellen: de "Anschluss van Frans-Vlaanderen"). Er volgde een periode van verfransingspolitiek (Nederlands verbannen). Geen Nederlandstalig onderwijs meer, met alle gevolgen van dien. Ook na de 2de Wereldoorlog werden nog mensen hieromtrent vervolgd, onder andere priester Gantois. Er ontstond geleidelijkaan vernieuwde belangstelling voor het Nederlands. Een bijzonderheid: aan het gemeentehuis van Belle (Bailleul in het Frans), zo'n 20 km van Ieper, hangt steevast de Vlaamse Leeuwen-vlag uit.

Frans Masschelein: Dank u, mijnheer Mailliet, ik wens u namens Taalverdediging veel succes!

Graag gedaan en ten afscheid geef ik een lijst van Nederlandstalige Zuid-Vlaamse plaatsnamen.

Nederlandstalige plaatsnamen in Zuid-Vlaanderen:

Cassel, Steenwerck, Ghyvelde, Kille, Linde, Coudekercke, Terwaan, Vleteren (in de buurt van Ieper), Houtkerke, Watten, Kaster, Oost-Cappel, Wormhoudt, West-Cappel, Sint Jans Cappel, Boeschepe, Noordpeene, Zuidpeene, Steenbeke, Hondeghem, Bollezeele, Zermezele, Terdeghem, Merdeghem, Ochtezele, Winnezele, Godewaersvelde met estaminet Blauwershof. (Blauwen: in de streektaal = smokkelen), Berthen

Dan de lijst met de oorspronkelijke Vlaamse namen van steden en dorpen verder weg in het huidige Frankrijk, met daarachter de Franse naam:

Rijsel = Lille; Robeke: = Roubaix; Toerkonje = Tourcoing; Duinkerken = Dunkerque; Boonen = Boulogne; Abbegem = Abbeville (aan de Somme) : Vlaanderen strekte zich die tijd zo ver uit; Atrecht = Arras; Dowaaai = Douai; Halewijn = Halluin (in de buurt van Menen en Kortrijk); Hondeghem; Valencijn = Valenciennes; Grevelingen = Gravelines; Kales = Calais; Kamerijk = Cambrai; St. Omaars = St. Omer.

Frans verkeersborden in Ieper

In het West-Vlaamse Ieper zijn door onze verantwoordelijke voor deze provincie, Frank Masschelein, verkeersborden in het Frans, zonder goede Nederlandse vertaling, aangetroffen. Deze borden zijn geplaatst door de Vlaamse Administratie voor Wegen en Verkeer (V.A.W.V.). Frank Masschelein heeft hierover onmiddellijk zijn klacht gedaan bij de burgemeester van Ieper, de edelachtbare heer Jan Durnez. Deze heeft de klacht meteen doorgegeven naar de Vlaamse regering met het verzoek een dergelijke fout niet nogmaals in zijn gemeente te maken. Nu maar afwachten of de V.A.W.V. zich de klacht zal aantrekken. Wij vragen ons ondertussen wel af hoe het mogelijk is dat een Vlaamse overheidsinstelling zich op taalgebied zo kan vergissen. Ieper is een mooie stad zonder faciliteiten voor Franstaligen en dat moet vooral zo blijven. Het geeft volstrekt geen pas daar het straatbeeld te ontnederlandsen met Franstalige verkeersborden, Foei!

Heeft het Nederlands als wetenschapstaal nog toekomst?

De oprukkende Engelse monocultuur werkt niet alleen verschalend, maar is bovendien een regelrechte bedreiging van het Nederlands als wetenschapstaal. Het communiceren van de wetenschap in een enkele wereldtaal dreigt de creatieve inbreng van andere talen en culturen te smoren. Het ontnemt iedere stimulans de eigen taal als wetenschapstaal nog verder te ontwikkelen. Dit betoogde in de jaren negentig de prominente Vlaamse jurist M. Storme in een rede over het Nederlands als wetenschapstaal die hij toen hield op uitnodiging van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen. Een ander krachtig protest tegen de toenemende verengelsing in universitair verband kwam in die jaren van de bekende journalist K.L. Poll. In zijn blad NRC Handelsblad nam hij daartegen in forse bewoordingen stelling. Waar al dat gekoketter met Engels en met 'internationalisering' van de universiteit uit voortkomt, is een misvatting over het karakter van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek en een misvatting over het verschil tussen eigen taal en vreemde taal, aldus Poll. Een briljante geleerde is niet iemand die goed Engels spreekt, maar iemand die uitblinkt in zijn vak. Als hij iets bijzonders te beweren heeft waarvan ook zijn collega's in andere landen zullen opkijken, moet dat natuurlijk worden vertaald. Niet door hem- of haarzelf, maar door iemand die weer uitblinkt in een ander specialisme, de beheersing van twee talen. Goed onderwijs hangt af van de persoonlijkheid en de didactische kwaliteit van de docent. Zijn persoonlijkheid komt tot uitdrukking in de formules die hij kiest voor zijn kennis en ideeën, in zijn woordenschat, in de liefde voor het vak dat van zijn proza afstraalt, kortom van zijn welsprekendheid. In andermans taal kan hij misschien wel een serie foutloze zinnen achter elkaar uitspreken, maar ze zijn grijs, arm, oninteressant. Iedere Nederlander die niet van jongsaf aan met twee talen is opgegroeid blijft in het Engels of in welke andere taal ook een amateur. Hij schiet tekort in zijn uitspraak, zijn intonatie, de variatie bij werkwoorden en adjectieven, in beeldspraak en anekdotes en in zijn tempo, aldus Poll.

Men komt ook tot het inzicht dat er toch niet zonder meer een directe relatie is tussen wetenschappelijke kwaliteit en de taal van een publicatie. Een open deur, zou je zeggen, gezien ook het feit dat de wetenschappelijke productie van grote geleerden in het verleden grotendeels in de landstaal geschiedde. Maar niet in dit land, dat uitmunt in gebrek aan cultureel zelfrespect, zoals schrijvers als bv. W.F. Hermans en G. Komrij herhaaldelijk geërgerd moesten constateren. Er is geen land in de wereld, aldus de socioloog Ernst Zahn, waar het Engels zo vanzelfsprekend als voertaal in wetenschap, handel, techniek e.d. geaccepteerd wordt als Nederland. Dat heeft waarschijnlijk te maken met onze neiging als handelsnatie de taal hoofdzakelijk op te vatten als praktisch instrument om te communiceren en onvoldoende oog te hebben voor de existentiële betekenis van de taal als expressie en basis van ons mens zijn. Hoe dit zij, feit is dat we in dit verband onderscheid moeten maken tussen bèta-wetenschappen, waarin men met elkaar prima kan

communiceren in een simpel Engels wetenschappelijk dialect van niet veel meer dan duizend woorden, en al die takken van wetenschap waar de taal een veel belangrijker rol speelt, zoals geschiedenis, rechtsgeleerdheid, sociale en politieke wetenschappen, wijsbegeerte, theologie e.d. Veel van die wetenschappen zijn ook veel nauwer verbonden met de specifiek nationale, i.c. Nederlandse situatie. Relevant is in dit verband ook het rapport van de Commissie Nederlands als wetenschapstaal van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen onder voorzitterschap van de historicus prof. dr. W. Frijhoff. Deze commissie constateert dat de keuze voor het Engels wordt aangemoedigd door het universitaire beoordelingsbeleid. In sommige disciplines tellen publicaties in de eigen taal dan ook niet of nauwelijks mee. Het Nederlands als wetenschapstaal verdient nochtans bescherming, vindt de commissie. De overheid en de universiteiten moeten als dragers en hoeders van de eigen cultuur, en dus ook van de eigen taal, ervoor zorgen dat in de geesteswetenschappen en de gedrags- en maatschappijwetenschappen wetenschappers zich tweetaalig kunnen ontwikkelen. In een tijd van internationalisering, gepaard gaande met de druk om in het Engels te publiceren, heeft de Nederlandse cultuur ook in universitair verband "een Nederlandse blik nodig voor een Nederlands publiek", aldus dit rapport dat verscheen onder de veelzeggende titel: Nederlands, tenzij (dat wil zeggen: eigen taal eerst). Ook in het hoger onderwijs heeft de eigen taal het primaat, tenzij er gegronde redenen zijn om daarvan af te wijken. In de bachelorsopleiding verdient de eigen taal zonder meer voorrang. Onderzoek heeft heel duidelijk aangetoond dat Engelstalig onderwijs aan Nederlandse studenten in deze fase aanzienlijk minder effectief is wat de overdracht van wetenschappelijke kennis en wetenschappelijk inzicht betreft. Wetenschappelijke denkwijzen en argumentaties kunnen studenten zich dan het beste in de moedertaal eigen maken. Over de tweede (masters) fase zijn de meningen verdeeld. Een genuanceerde benadering ligt het meest voor de hand. Afhankelijk van de specifieke context valt te bekijken welke taal het meest adequaat is. Vlaanderen, waar Nederlandstalig hoger onderwijs een zwaar bevochten verworvenheid is, heeft zich de afgelopen jaren grondiger met deze kwestie bezig gehouden dan Nederland. Dat heeft daar geresulteerd in het Vlaamse structuurdecreet: Dat gaat uit van het Nederlands als onderwijstaal voor hogescholen en universiteiten, maar opent wel beperkte mogelijkheden voor anderstalig onderwijs als dat voldoende gemotiveerd wordt (als de functionaliteit ervan voor de opleiding en de meerwaarde voor studenten worden aangetoond). In een Europese context waar deze kwestie overal een punt van discussie en verdeeldheid is, is het van groot belang dat Nederland en Vlaanderen zoveel mogelijk gezamenlijk optrekken in het streven het Nederlands ook als wetenschapstaal te handhaven. Of is dit alles vechten tegen de bierkaai, en is het Nederlands als wetenschapstaal ten dode opgeschreven?

Prof. W. Couwenberg

Wordt:...

Op 26 maart was het dan zo ver: na jarenlange studies en inwinning van adviezen werd door de directeur van het Noorder Dierenpark te Emmen, Frank van Beers, de nieuwe naam van de dierentuin onthuld: Wildlands Adventure Zoo. Als eersten mochten de bewoners de taalkundige vondst vernemen. De nieuwe naam werd zeer geestdriftig ontvangen, met geloei, geblaf, getrompetter, geblaas, gehinnik, gekakel, gegrom, gefluit, ge-oehoe, gesnater, getsjilp, gesis, gemiauw en wat dies meer zij. De dieren waren echt door het dolle heen van vreugde, ze verheugden zich ongemeen op de gevolgen van de invoering van de nieuwe naam. De naamsverandering zou op den duur van hun verblijfplaats, waar zij de hele dag tentoongesteld werden, een oase van stilte en rust maken, aangezien geen levende ziel deze onbegrijpelijke vreemdtalige naam in verband zou brengen met de plaats waar zij ter vermaak van het publiek gevangen werden gehouden. "Als er niemand meer komt, gaat de tuin misschien wel op de fles", dacht de leeuw en zag zich in gedachten alweer achter de gnoes aan rennen op de savanne. De apen droomden van het slingeren aan de bomen van het oerwoud. De krokodillen liep het water in de bek bij het vooruitzicht van het verorberen van verse riviervis. De olifanten verheugden zich al op hun terugkeer naar de tropen en de vogels konden niet wachten om de vrijheid tegemoet te kunnen vliegen. Zo had ieder dier zijn voorstelling over een gelukkige toekomst. Wat een fantastische man, die Frank van Beers, ze konden hem wel zoenen! Nou ja, behalve de luiaard natuurlijk, want die vreesde de inspanning om straks weer in zijn eigen onderhoud te moeten voorzien. U begrijpt dat het door de beroering die de naamsverminking onder de dieren teweeg had gebracht, de avond van de 26ste maart nog lang onrustig is gebleven in de dierentuin van Emmen.

Wie bedenkt er zóiets?

Wildlands Adventure Zoo. Zo zo, wat is dat nou weer, denkt u misschien? En wie bedenkt er nu zo'n naam? Welnu dat was het ontwerpbedrijf Globrands, gespecialiseerd in merknamen en strategie, o, pardon, in naming and strategy natuurlijk! Het dierenpark heeft er waarschijnlijk een flinke zak geld tegenaan gegoooid om de ontwerpers van Globrands deze verrassende naam te laten bedenken. Omdat we wel eens wilden weten hoe of zulk een naamgeving tot stand komt, besloten we te bellen met dit bureel, dat gevestigd is te Amsterdam. Er werd opgenomen door de heer Geert Docter, die als door een adder gebeten tegen ons te keer ging toen we hem de vraag stelden of Globrands meteen uitpakkt had met deze, voor veel Nederlandstaligen onuitsprekelijke, Engelse naam, of dat de leiding van de dierentuin zelf verzocht had om een naam in het Engels te bedenken. Ons taalgebruik werd onmiddellijk ontleed (de aanval is de beste verdediging, nietwaar?), waarbij ons het gebruik van woorden verweten werd die oorspronkelijk uit het Duits, Frans, Italiaans of Latijn afkomstig waren. Ons daar niet van bewust, schakelden we toch maar onmiddellijk over op zéér oorspronkelijk Nederlands, alleen in gebruik bij uiterst nauwkeurige taalzuiveraars. Nadat hij enigszins tot rust was gekomen, legde de heer Docter uit dat er bij gevoelsbenamingen gebruik van het Engels moest worden gemaakt. Gevoel druk je nu eenmaal uit in het Engels, vond hij. Verder had de taalstrategie een grote hekel aan organisaties zoals Taalverdediging. Hij was namelijk tegenstander van taalpolitiek. Taalzuiverende politiek althans, want over de pogingen vanuit de politiek om Nederland te verengelsen, bijvoorbeeld via het onderwijs, liet hij zich niet uit. Wel werd door hem aangegeven, via een hele reeks voorbeelden, dat zijn instelling het laatste halfjaar wel degelijk ook niet-Engelse namen had bedacht. Zo vertelde hij dat er voor zaken die te maken hadden met koffie altijd naar een Italiaanstalige naam moest worden gegrepen. Waarom dat zo was maakte hij overigens niet duidelijk. Maar voor het Noorder Dierenpark te Emmen was er geen ontkomen aan geweest, daarvoor moest een Engelstalige naam worden ontwikkeld. Er werd namelijk gemikt op de komst van bezoekers uit Duitsland en Denemarken. Tja, en die waren natuurlijk gek op moeilijke Engelstalige namen, dat spreekt vanzelf. Er was aan de directie van de diergaarde een waaier aan namen voorgesteld. Ook Duitse en Deense? wilden we weten. Nee, en ook geen Franse of Spaanse, alleen Engelse, was het antwoord. Toen wij terugkwamen op onze vraag van wie nu eigenlijk het initiatief tot Engelstalige naamgeving was gekomen, van Globrands of de dierenhoeders uit Drenthe, antwoordde Geert Docter heel nauwgezet: "De naam is gezamenlijk gekozen op inhoudelijke grond." Waarvan akte.

globrands
naming & strategy

Reactie Wakker Emmen

Taalverdediging heeft zich in verbinding gesteld met de grootste partij in de gemeenteraad van Emmen. Deze partij heet Wakker Emmen en bezet maar liefst 14 van de in totaal 39 zetels. Een zeer invloedrijke partij dus. De fractievoorzitter, de heer Schiphouwer, deelde ons ongenoegen over de bespottelijke Engelse naam van de dierentuin en zou uitzoeken of er misschien een mogelijkheid bestond om via een dreigement tot intrekking van een eventuele gemeentelijke subsidie, de op taalgebied op hol geslagen directie tot rede te brengen. Na enkele dagen kregen we onderstaand bericht van de fractiesecretaris van Wakker Emmen, de heer Jens Bijnsma:

“Wakker Emmen is niet enthousiast over de nieuwe naam, de naam Emmen had prominenter aanwezig moeten zijn in de nieuwe naam en het geheel is een hele mond vol waar menigeen over zal struikelen. De verengelsing in benamingen is een trend die al langere tijd gaande is en waarbij terecht vraagtekens gezet kunnen worden. Het is echter zo dat wij als politieke partij totaal geen invloed hebben op de naamgeving.”

Bevestiging: geen subsidie

Om er zeker van te zijn dat er echt geen cent gemeentelijk geld naar het voormalige Noorder Dierenpark gaat, deden we navraag op het gemeentehuis van deze Drentse plaats. De ambtenares mevrouw Saskia de Wijk liet ons weten:

“Van een collega hoorde ik dat u heeft gebeld met de vraag of Dierenpark Emmen subsidie ontvangt van de gemeente. Ik kan u bij deze melden dat dit niet het geval is: Dierenpark Emmen ontvangt geen subsidie.”

Vernietigend oordeel Dagblad van het Noorden

De onbegrijpelijke en onuitsprekelijke nieuwe naam voor het Noorder Dierenpark in Emmen ging ook de hoofdredacteur van het Dagblad van het Noorden te ver. Zo zelfs, dat hij er op 27 maart het hoofdredactioneel commentaar aan wijdde:

“Er is een naam bedacht voor de nieuwe dierentuin van Emmen: Wildlands Adventure Zoo Emmen. Daar is diep over nagedacht. Er is veel over vergaderd. Er is onderzoek gedaan naar de uitspraak van de woorden in de naam. De conclusie was dat deze naam de lading dekt, ook over de grens begrepen wordt en zal beklijven in de hersenpan van de bezoekers. Er valt wel iets te zeggen voor zo'n naam. Drie Engelse woorden maar liefst, en Engels is de wereldtaal. Dus iedere tourist zal meteen snappen waar hij of zij mee te maken heeft: een dierentuin (zoo), waar meer te beleven valt dan wat staren naar dieren die opgesloten zijn (adventure) en waar verschillende soorten wildernis zijn nagebootst (wildlands). Goed voor de omzet dus, deze naam. Afgekort Wazoo Emmen. Een mens vraagt zich af hoe het in hemelsnaam mogelijk is dat een attractiepark met de naam Efteling zo veel bezoekers trekt. Of is het gebruik van het Engels helemaal niet zo belangrijk als in Emmen wordt gedacht? Kon men daar domweg geen pakkende naam bedenken misschien? Laten we Emmen niet te hard vallen. Nederland lijdt zwaar aan de Engelse ziekte. Veel meer dan in omliggende landen doorspekken we onze eigen taal met Engelse woorden en uitdrukkingen. Overmatig veel, onnodig veel. We lenen naar hartelust termen en zegswijzen, terwijl het gangbare Nederlands alleszins toereikend en soms beter is. Soms is het gebruik van Engelse namen of woorden te billijken. Soms, zoals onder technici, is het gemakkelijk of zelfs wenselijk. Er zijn ook genoeg leenwoorden die als spic en span Nederlands zijn. Sorry, hockey, en computer. De taal is altijd in ontwikkeling; dat moet zelfs de grootste purist accepteren. Toch zou iedereen die beseft hoe rijk en mooi de Nederlandse taal is, zijn best moeten doen zo veel mogelijk Nederlands te gebruiken. Wie zijn taal verwaarloost is slordig met nog veel meer dingen.”

Pieter Sijpersma

DUS Engels

In Amsterdam is het architectenbureau DUS gevestigd. DUS is zeer vooruitstrevend en maakt in zijn berichtgeving gebruik van driedimensionale foto's. Zo kunnen belangstellenden bijvoorbeeld via de webstek van DUS een driedimensionaal kijkje nemen in verschillende panden die aan de Amsterdamse grachten staan. DUS heeft zelfs een tentoonstelling van deze foto's geopend in het Rijksmuseum in de Nederlandse hoofdstad. Om die tentoonstelling te kunnen inrichten ontving het architectenbureau geldelijke ondersteuning van de stad Amsterdam. Het gemeentebestuur beschouwt het project als een uiting van vooraanstaande technische ontwikkeling, waarmee het zich internationaal kan presenteren. Zo zelfs, dat men de president van de Verenigde Staten deze tentoonstelling liet zien, tijdens zijn bezoek aan het Rijksmuseum in maart van dit jaar. Dat men, ten gerieve van de buitenlandse bezoekers, de uitleg in vreemde talen aanbiedt is begrijpelijk. Minder begrijpelijk is echter dat men daarbij, ten ongerieve van de Nederlandse bezoekers, de uitleg in de eigen Nederlandse taal heeft weggelaten. Zo staat op de webstek van het project, 3DPRINTCANALHOUSE.COM, alles alleen in het Engels aangegeven. Nadat hierover een klacht bij ons was binnengekomen, hebben we het kantoor opgebeld en gevraagd waarom de webstek niet (ook) in het Nederlands was gesteld. Mevrouw Bakker, woordvoester van DUS, vroeg ons verbaasd waarom dat nodig was. Het Engels was toch voor iedereen begrijpelijk, meende zij. Bovendien was het de voertaal op het kantoor, aangezien er veel, aan de Technische Universiteit van Delft afgestudeerde, buitenlandse architecten werkten. Deze architecten spraken en verstonden geen woord Nederlands, zei zij. Onze mond viel, ongezien voor mevrouw Bakker, wijd open van verbazing, na het aanhoren van deze uitspraak; buitenlandse studenten die zo'n vijf jaar in Nederland woonden en geen enkele kennis van het Nederlands hadden vergaard. Wat zijn dat voor lieden. Eruit met hen, zouden we zeggen! Maar goed, we legden uit dat er nog altijd veel Nederlanders waren die, door de opgeworpen taaldrempel, geen toegang hadden tot de inhoud van de webstek, terwijl ze er via de gemeentelijke subsidie wel aan meebetaald hadden. Deze beweegreden werd door mevrouw Bakker wel redelijk gevonden en ze zegde toe onze zienswijze met de leiding van het kantoor te zullen bespreken. Een week later deelde zij mee dat besloten was de webstek naar het Nederlands te vertalen en die vertaling aan te hechten. Verder zouden er ook tweetalige (Engels/Nederlands) vouwbladen worden gedrukt voor bezoekers van de tentoonstelling. Een en ander zou nog voor de zomer gereed zijn. We wachten af.

(Wordt vervolgd)

South East

In het Amsterdamse stadsdeel Zuid-Oost, beter bekend onder naam Bijlmermeer, staat een groot gebouw waar, onder andere, gewerkt wordt aan de inburgering van de vele vreemdelingen die in dit stadsdeel wonen. Het is het Cultureel Educatief Centrum (CEC). Nou ja, Het WAS het CEC, want enkele maanden geleden verscheen er op de buitenkant van het gebouw ineens een groot bord met daarop in koeienletters: "SOUTH EAST". Onthutste voorbijgangers uit het stadsdeel, waaronder een van onze trouwe aanhangsters, gingen verhaal ha-

len bij de balie in het gebouw en kregen daar te horen dat SOUTH EAST de nieuwe naam was van de instelling. Natuurlijk dekte de oude naam de lading volledig, maar er was een nieuwe tijd aangebroken en die schreeuwde om verengelsing (lees hieronder de schriftelijke bevestiging van dit belachelijke standpunt).

Antwoord op de klacht van onze taalverdedigster uit Amsterdam Zuid-Oost:

"Allereerst wil ik u melden dat ik het heel jammer vind dat u zich niet kunt vinden in onze nieuwe naam. Het was echter helemaal niet onze bedoeling de indruk te wekken dat er iets aan het Nederlands zou mankeren. Dat is mijns inziens ook helemaal niet het geval. Met prachtige palindromen als libellebil en parterretrap zou ik het Nederlands zelfs zeer rijk willen noemen. Er valt echter niet aan te ontkomen, dat wat ons betreft, de naam Cultureel Educatief Centrum, hoewel het de functie van het gebouw prima dekt, nu niet direct de meest aansprekende en enthousiasmerende naam was. Wat ons betreft was het dan na tien jaar ook de hoogste tijd voor een nieuwe naam die de plek aangeeft waar je moet zijn in Zuidoost. En om het stedelijke gevoel dat hier hangt te benoemen, hebben we gekozen voor de naam SouthEast. Hopelijk is het voor u nu iets duidelijker hoe we hiertoe zijn gekomen en heel graag komen we u nog eens tegen bij SouthEast,

wg. Nienke Bos Marketing en Communicatie Bureau 366 @ SouthEast"

Bestuurscommissie

Gelijk met de gemeenteraadsverkiezingen in maart zijn er in de Amsterdamse stadsdelen bestuurscommissies gekozen ter vervanging van de opgeheven stadsdeelraden. Zo ook in het stadsdeel Zuid-Oost. Een van de verkozenen is de heer John Olsen van de ChristenUnie en omdat zijn partij in haar programma heeft staan dat de Nederlandse taal moet worden beschermd, heeft Taalverdediging zich tot hem gewend met haar klacht over de naamsverandering. De heer Olsen was erg geschokt over deze uitburgerende daad. Hij vermoedde dat een aantal op hol geslagen ambtenaren misbruik gemaakt hadden van de tijdelijke leemte die tijdens de vervanging van de stadsdeelraad door de bestuurscommissie was ontstaan. Er was enkele weken geen controlerende instelling geweest, waardoor deze ambtenaren ongehinderd hun gang hadden kunnen gaan. De heer Olsen heeft in de zitting van de bestuurscommissie van de maand mei vragen over deze ambtelijke misstap gesteld en wacht op antwoord. In onze volgende Nieuwsbrief hopelijk meer hierover.

Maastricht buigt diep voor het Engels

Tot ruim in de negentiende eeuw was Maastricht tweetalig. De bovenlaag sprak Frans en de gewone man Limburgs dialect. Ook staatkundig was de stad verdeeld. Zij stond onder gedeeld bestuur van de Staten-Generaal in Den Haag en de Bisschop van Luik. Nadat in 1839 Oost-Limburg definitief bij Nederland hoorde, is de stad langzamerhand ontfanst, en werd in de loop van de twintigste eeuw volledig Nederlandstalig. Dat bleef zo tot de stichting van de universiteit. Die universiteit zou van Maastricht een bloeiende Nederlandstalige wetenschapsstad moeten maken. Daarbij was echter gerekend buiten de komst van een van de grootste taalvernielers van het Nederlands, PvdA-politicus Jo Ritzen. Nadat hij als minister van Onderwijs de aanzet had gegeven tot het invoeren van het Engels als voertaal op de Nederlandse universiteiten, ging hij, na de beëindiging van zijn politieke loopbaan, zijn streven naar verwoesting van het Nederlands, als taal van het hoger onderwijs, in praktijk brengen als rector magnificus van de Rijksuniversiteit van Maastricht. Dit heeft ertoe geleid dat Nederlandse hoogleraren nu in het Engels met elkaar beraadslagen en bijna alle colleges in die taal gegeven worden. Dit oefent natuurlijk een grote invloed uit op de samenleving, met als gevolg dat Maastricht opnieuw afkoerst op tweetaligheid, ditmaal met het Engels. Het gemeentebestuur doet al jaren dapper mee aan deze verengelsing, zoals ons kaderlid Kees Ruig ervoer:

De verschrikkelijke Jo Ritzen

"Meer dan 10 jaar geleden liep ik eens te 'sajtsien' in Maastricht en kwam toen langs een kantoor van de EG, ik weet niet meer voor welke activiteit. Maar het viel me op dat de enorme naamplaat alleen maar in het Engels was. Toen al! Ik heb daarheen vervolgens een brief geschreven, die nog steeds beantwoord moet worden. Ik zou overigens voor één keer willen pleiten voor het vinden van een Engels equivalent voor een goede Nederlandse uitdrukking, nl. Stonecoalenglish i.p.v. Steenkoalenengels. Dit om het schaamtegevoel bij schuldigen enigszins op gang te brengen. Er zou ook een geel kaartje van gemaakt kunnen worden: "Liever goed Nederlands dan Stonecoalenglish."

Viering 25 jaar Het Verbond

Op 23 maart was Taalverdediging, in de persoon van onze provinciaal verantwoordelijke voor de provincie Zeeland, Simon Smits, aanwezig bij de viering van het 25-jarig bestaan van de groot-Nederlandse vereniging Het Verbond. De feestelijke bijeenkomst werd gehouden op 23 maart in de grote zaal van het Europa Hotel te Gent. De strijder voor het Nederlands, professor Matthias Storme, hield een gloedvolle feestrede en verder werden de aanwezigen onthaald op een bezielend betoog door de Verbondsvoorzitter Geert Wouters. Na afloop konden de bezoekers hun positieve groot-Nederlandse gedachten uitwisselen tijdens de gezellige receptie.

Taalverdediging wenst het bestuur en de leden van Het Verbond geluk met dit jubileum en hoopt dat zij hun strijd nog vele jaren met succes kunnen en mogen voortzetten!

Nederlandse scholen in den vreemde

Vorig jaar moesten we melding maken van de plotselinge stopzetting van de overheidssubsidie voor lessen Nederlandse taal en cultuur aan Nederlandse scholen over de grens. Aan 13.000 scholieren zouden daardoor deze lessen worden onthouden, waardoor de band met het moederland, in ieder geval op school, zou worden doorgesneden. Een betreurenswaardig besluit, ingegeven door bezuinigingsdrift. Taalverdediging was een van de taal- en cultuurorganisaties die hier fel tegen hebben geprotesteerd. Wij vonden dat het geen pas gaf om de Nederlandse scholieren in het buitenland zo te benadelen. De te bezuinigen som is, in vergelijking met de enorme overheidsbedragen die jaarlijks naar het buitenland gaan, zo gering, dat daarmee het gat in de begroting volstrekt niet wordt gedicht. Integendeel, wanneer de betreffende scholieren weer naar Nederland komen, zullen ze, door het wegvallen van de lessen, een aanzienlijke taalachterstand hebben opgelopen, die dan weer moet worden ingehaald, hetgeen hoge kosten met zich mee zal brengen. De Tweede Kamer heeft deze protesten ter harte genomen en een streep door de bezuiniging getrokken. Voor dit jaar en de twee volgende jaren zal de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB), via welke het geld naar de scholen gaat, van de Nederlandse regering in totaal tien miljoen euro ontvangen om de lessen voort te kunnen zetten. Het bedrag voor 2014 is op 16 mei naar NOB overgemaakt.

zienlijke taalachterstand hebben opgelopen, die dan weer moet worden ingehaald, hetgeen hoge kosten met zich mee zal brengen. De Tweede Kamer heeft deze protesten ter harte genomen en een streep door de bezuiniging getrokken. Voor dit jaar en de twee volgende jaren zal de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB), via welke het geld naar de scholen gaat, van de Nederlandse regering in totaal tien miljoen euro ontvangen om de lessen voort te kunnen zetten. Het bedrag voor 2014 is op 16 mei naar NOB overgemaakt.

Petitie Nederlands Vanzelf Sprekend

De auteur van de petitie Nederlands Vanzelf Sprekend doet de volgende aankondiging aan alle ondertekenaars:

Op 23 mei 2014, om 12 uur, is de petitie overhandigd aan de algemeen secretaris van de Taalunie, met het verzoek ze door te geven aan de betrokken ministers. Nog altijd komen nieuwe ondersteuning binnen. De petitie wordt dan ook voorsnog niet afgesloten.

Vertaalgroep gaat van start

In 2005 is de tweede en voorlopig laatste druk van ons vertaalboekje "Ik heb u lief mijn Nederlands" verschenen. Dat is al weer negen jaar geleden en in die tijdsduur is er weer heel wat (Engelse) vervuiling de Nederlandse taal binnengedrongen. Het was daarom de hoogste tijd dat dit boekje aangevuld werd en zo nodig zou worden verbeterd. Omdat de opstellers van het boekje inmiddels zijn overleden of op hoge leeftijd zijn geraakt, is besloten een geheel nieuwe vertaalgroep te vormen. Dat is gelukt en Taalverdediging is zeer veruguld met de samenstelling van de groep. Die bestaat uit een vijftal uitnemende taalzuiveraars, die inmiddels heel geestdriftig aan de slag zijn gegaan. De voorstellen vliegen werkelijk heen en weer over de epost.

Binnengekomen voorstellen tegen onnodig Engels

Airconditioning	klimatisering.
Airbag	stootkussen
Benchmark	maatstaf
Bypass (rotonde)	passeerstrook
Callcenter	beldienst
Catwalk (mode)	loopplank
Compliance	naleving (regels)
In control	onder controle, in de hand (hebben)
Deadline	einddatum
Design	sierkunst, industrieel ontwerp
Disclaimer	vrijwaring, voorbehoud
Flashback	terugblik
Follow-up	volgende stap, uitwerking, opvolging
Governance	toezicht (op)
Goodwill	overnamepremie
Hand-out	begeleidende tekst
Hardliner	extremist, doorzetter
Hightech	spitstechnologie, hoogtechnisch
Hot item	belangrijk onderwerp
Inchecken	inklokken, aanmelden
Incrowd	directe omgeving
Jetlag	vliegnaasleep
Kitesurfen	plankzeilen
Mainstream	doorsnee
Mainport	aanloophaven
Masterplan	plan op hoofdlijnen
Meeliften	meedoen aan
Moral hazard	kans op verkeerd gedrag
No-go area	risicogebied
Off shore	maritiem, zeegebonden
Off topic	niet ter zake doende, iets anders
On line magazine	internettijdschrift
Ov chip kaart	OV-kaart
Overlap	doublure, dubbelop, overlapping
Performance	prestatie, het presteren
Privacy	privédomein
Privacybescherming	domeinbescherming
Rating	rangschikking, rangorde
Recyclen	recycleren, hergebruiken, herbestemmen
Royalties	auteursvergoeding
Sabattical leave	lang verlof, langdurig verlof
Screenen	doorzoeken
Selfsupporting unit	zelfstandig onderdeel
Snack	kleine versnapering
Stakeholder	belanghebbende, betroffen partij
Stand-by kracht	afroepkracht
Tip	aanwijzing, advies, vingerwijzing
Twist	kronkel
Trend	richting, ontwikkeling, tendens
Trendsetter	pionier
Uitchecken	uitklokken. afmelden
Understatement	voorzichtig uitgedrukt, zwak uitgedrukt
Update	nieuwe versie
Up-to-date	modern
Voucher	waardebou
Wishful thinking	wensdenken

Ingezonden 1

Door ir. M.J.A. Elders, Eindhoven (N-B)

"Vernederlandsing

Ik heb geen idee hoe de Taalunie tot stand komt en ook niet of dat een democratisch gekozen lichaam is, maar die club bestaat m.i. uit klungels. Met veel angst en beven heeft men enige jaren geleden het aangedurfd om *portemonnaie* te vernederlandsen maar de kans laten lopen om meer van dit soort ingeburgerde buitenlandse woorden eveneens aan te pakken. Te denken valt hierbij aan *volliebal*, *sketen*, *kampanje*, *planning*, *fiet*, *okee*, *hobbie*, *tiem*. Ook vind ik verNederlandsing van vreemde woorden tot *buro*, *kado* e.d. verantwoord en niet te ingrijpend.

Spelling

Een taal is bij uitstek het middel om te c(k)ommunic(s)eren tussen mensen en omdat er grote verschillen in schranderheid zijn, moet een taal gemakkelijk voor iedereen te lezen en te schrijven zijn. En daarom ook moet een spelling zo goed mogelijk klankgericht zijn en moeten de woorden zoals genoemd onder *vernedderlandsing*, als zodanig gespeld worden. Dat lijkt vreemd maar een volgende generatie weet niet beter. Voorheen schreef men b.v. *Nederlandsch* dat terecht nu als Nederlands wordt weergegeven. Ik zal het dan verder maar niet hebben over het gebruik van de **g** en de **ch**. Gewoon sgool toepassen. Een prachtig voorbeeld van klankgericht 'Nederlands' is het Afrikaans! Ook het Fins, Hongaars, Koreaans en het Spaans, zijn zo goed als klankgerich(g)t, oftewel fonetisch. ("la lengua española se escribe como se dice" = je schrijft het Spaans zoals je het zegt). Chauffeur wordt meteen verspaanst: *chófer*, De **sch** achterwege laten bij bijvoeglijke naamwoorden, dat zou logies (logisch) zijn. En dan logies vervangen door lozjies. De langgerekte ai, zoals in militair, overal konsekwent vervangen door ae, dan zijn vele zaken eenduidig: antikaer, saene (scène), ordinaer, majonaeze. Eigennamen zoals eau de Cologne mogen wat mij betreft gehandhaafd blijven, maar toilet moet twalet worden (zie het Deens). Overbodige woorden bannen: cliché = gemeenplaats. De c overal vervangen door de k en onderscheidenlijk de s (sentrum).

Ergerlijk is het nutteloos gebruiken van de stomme h, dus voortaan t(h)uis, apot(h)eek, hipot(h)eek enz. Verder zijn de c, q, x en y volstrekt overbodig. Gebruik de c (zoals in het Servisch) voor de ts, dus polici (politie, hier is de e niet nodig, vanwege de klemtoon). In het Maleis wordt taksii voor taxi geschreven. De q zou je kunnen gebruiken voor de zachte k in niet meer uit te roeien vreemde woorden: qarson, qerielja.

Overbodig en onnodig Engels

Ik ben van mening dat een woord als computer niet te vervangen zal zijn door rekentuig maar voor andere uitdrukkingen kunnen we Nederlandse termen bedenken: gehandicapte te omschrijven met b.v. behinderde (gebrekkige lijkt mij niet zo'n goede benadering). Wat mij enorm stoort is dat m.n. de media ons allerlei Engelse/Amerikaanse woorden door de strot duwen waarbij ze die dan ook nog eens vaak verkeerd gebruiken. *Live* betekent dat je erbij bent, dat je spelers kunt aanraken, maar er wordt rechtstreeks mee bedoeld.

Onlangs las ik in de krant dat het aantal slimme telefoons (*smartphones*) sterk was toegenomen in Neder-

land. Soms keert het zich dus nog wel eens ten goede (*hard disk* is harde schijf geworden). Afschuwelijk is het gebruik van *impact*. Dat betekent eigenlijk inslag. Parttime bannen: gebruik het woord deeltijd! En issue wordt aandachtspunt. Deal bannen en e-reader wordt gewoon e-lezer. Creditcard moet kredietkaart zijn. In dit kader past ook het sinjaleren van angliscismen zoals succesvol. Mooier Nederlands is succesrijk (Duits: erfolgreich). Of technologie waar hoogwaardige techniek wordt bedoeld (*high tech*). Technologie is de leer van de kunstvaardigheid (hoe moet een produkt gemaakt worden?). Deze term is (ook door de universiteiten) volkomen verkeerd uit Amerika overgenomen en dat gebruik is nu bijna niet meer uit te roeien. Wat te denken van de ANWB met de kurzus *Street Wise*? Advertenties als *inshared* en *eyewish* verbieden! Vaak wordt gesteld dat de vreemde woorden in Van Dale zijn opgenomen. Heeft Van Dale dan de wijsheid in pacht en wie bepaalt wat er in dat woordenboek wordt opgenomen? Zou hoogladen/laagladen een zinnige vertaling voor downloaden/uploaden zijn?"

Ingezonden 2

Door T. Hoevers, Amsterdam (N-H)

Douane - tol

Hierbij enig commentaar op het stuk in de vorige Nieuwsbrief, waarin de wens wordt geuit om de benaming Douane te vervangen door Tol. Ik heb mijn bedenkingen. Hier in Nederland verstaat men onder tol wat men moet betalen om een weg te mogen betreden of berijden. Douane, zo heet een grenspost. Twee begrippen dus, met elk een eigen naam. Laat dat maar zo blijven. In België ben ik ooit wel eens de aanduiding Tol, in de betekenis grenspost, tegengekomen. Ik vind dat niet zo geslaagd.

Het woord tol is toch al een homoniem. Het is ook een stuk kinderspeelgoed. Interpretatie-problemen daarmee in het dagelijks leven heb ik nog niet meegemaakt. Douane als doeanen gaan schrijven, om het te vernederlandsen, daar voel ik niet voor. Douane geeft geen enkel probleem en is als opschrift voor buitenlanders duidelijker. Wel wenselijk, op een internationaal oord als een grenspost.

Het vernederlandsen van importwoorden is nogal halfslachtig gebeurd. Je moet dat óf goed doen, óf helemaal niet. Akoestiek voor accoustiek had voor mij niet gehoeven, ritme voor het omslachtige rythme, dat is een ander geval. Vervanging van ph door f (photographisch werd fotografisch) dat vind ik ook heel goed. Maar vervanging van de c door de k, hier wel, daar weer niet, daar had men beter niet aan kunnen beginnen.

En hoe het in andere talen met de douane is gesteld? Daarvoor heb ik woordenboeken geraadpleegd. De benamingen voor grenspost, tol en speelgoed staan achter elkaar vermeld.

Nederlands: douane - tol - tol
 Duits: Zoll/Zollamt - Zoll - Kreisel
 Engels: customs - toll - top
 Frans: douane - péage - toupie
 Italiaans: dogana - pedaggio - trottole
 Spaans: aduana - peaje - peón/peonza
 Roemeens: vama - morisca - ??

Turks: gümrük - pus - topas
 Deens: told/toldkammer - told - top/snurretop
 Noors: - toll/tollbud - veibom/bompenger - snurrebas
 Zweeds: tull/tullkammare - tull - snurra
 Esperanto: dogano - imposto - turbo

Bij de Germaanse talen laat het onderscheid te wensen over. Bij de Romaanse, Engels, Turks en Esperanto is het heel goed. Het stuk speelgoed is alleen in het Nederlands een homoniem, maar echt een probleem is het niet. In alle andere talen al helemaal niet.

Andere gevallen

Homoniemen komen in een taal veel voor. Begripsverwarring gebeurt maar weinig. Maar bij vervanging van importwoorden door Nederlandse moet men toch wel eens uitkijken. Zoals bij "aanhouden" voor arresteren. Tot dusverre betekende aanhouden: op straat, op de weg staande houden, doen stoppen. Maar nu bezigt men het ook voor in hechtenis nemen. Dat is iets heel anders en moet dus ook anders heten. Ik pleit voor terugkeer naar arresteren. Het is een goed vernederlandsd importwoord. Aanhouden is trouwens toch al een homoniem. Het betekent ook: voortduren. En ook: kleeding blijven dragen.

Vervanging van exploitant, exploiteren door uitbater, uitbaten daarentegen vind ik juist prachtig! Dat kan; het is door-en-door Nederlands en homoniemproblemen zijn er niet.

Ingezonden 3

Door Wieb Roffel, Winsum (Gr.)

We zijn bezig onze taal uit handen te geven. Wanneer wij iets willen zeggen, dan zoeken we daar bij voorkeur Engelse termen bij. Beroepen worden 'opgeleukt' met Engelse titels. Zo was ik in mijn werkzame leven Sales-Rep, terwijl ik vertegenwoordigerswerk deed. CD's en DVD's worden niet meer uitgegeven maar gereleased, terwijl de liedjes zijn vervangen door songs. Een singer/songwriter uit Nederland maakte het helemaal bont door te melden dat hij in het Engels veel beter zijn gevoelens kon weergeven. Op de Nederlandse tv kun je geen reclamespot meer zien/horen of er komen Engelse woorden in voor. Het product is gewoon beter en misschien wel duurder wanneer er allerlei Engelse kreten aan vastzitten. Philips tv maakte het een paar jaar geleden helemaal erg door de Philips-black-line te introduceren, met een flatsquare screen met picture-in-picture. Een bestuurslid van de Vereniging tot Bevordering van het Nederlandstalige Lied had het op Radio 3 in een lange volzin over gereleasede platen, racks in de platenshops, diverse tunes en jingles waar allerlei awards mee waren gewonnen. Ter bevordering van welke taal was het ook weer?

Ingezonden 4

Door K. Ruig, Malden (Gld.)

Douane: in Nijmegen staat in de benedenstad het Besiendershuys uit de 16e eeuw, een mooi trapgeveltje. Op een stadswandeling met een groep liet ik dit huisje zien en vroeg of ze begrepen wat het was. Alleen een Zweed in de groep wist het onmiddellijk: het tolhuis! Het woord blijkt ook in het Zweeds te bestaan.

Gele kaart groot succes!

In onze vorige Nieuwsbrief heeft u een zogenoemde gele kaart aangetroffen. Op deze kaart stond het vriendelijke verzoek, aan bijvoorbeeld winkeliers, om niet onnodig gebruik te maken van de Engelse taal. Tot onze grote vreugde hebben veel van onze lezers een pakje van deze kaarten bij ons besteld om ze uit te delen. We zijn bijna door de eerste druk heen, maar als de bestellingen blijven binnenstromen, zullen we natuurlijk kaarten laten bijdrukken. U kan dus gerust nog bestellen, ook degenen die al een pakje kaarten hebben ontvangen en ze allemaal hebben uitgedeeld. Hoe meer taalvervuilers op hun wandaden gewezen worden des te beter. Intussen ontvingen we van enkele aanhangers het verzoek om zelfklevende plakkers met dezelfde tekst als op de kaarten. Indien blijkt dat er voldoende vraag naar zulke plakkers bestaat, zullen we die ook laten vervaardigen. Degenen die belangstelling voor zulke plakkers hebben nodigen wij uit zich aan te melden.

Vandaag heb ik voor het eerst de gele taalkaart gebruikt

Ik was net bij Albert Heijn in Geldrop en wie schetst mijn verbazing: bij de kassa word ik te woord gestaan in het Engels. De jongen noemde het bedrag in het Engels. Toen ik hem in het Nederlands vroeg wat hij zei, wees hij naar het bedrag op de kassa. Ik hield hem de gele kaart voor en vroeg hem of hij deze kende. Dat verstond hij natuurlijk niet. Daarna ging ik door in het Engels, want dat spreek ik wel.

Bij de informatiebalie ben ik gaan vragen of deze jongen ook Nederlands gaat leren. Het bleek om een Finse student te gaan, die voor zes weken stage loopt. Voor Albert Heijn mag hij voor die korte periode Engels spreken. Ik wilde het niet op de spits gaan drijven. Dat lijkt me in dit geval niet nodig. Wel heb ik nog even aan de twee medewerkers de gele kaart laten zien. Ze moesten een beetje lachen, maar waren het er wel mee eens. Zo heb ik ze toch nog even kunnen wijzen op onze mooie eigen taal.

Alda Denneman

Hoger beroep tegen BOOR

Eind april is de zogenaamde Memorie van Antwoord van het Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam eindelijk binnen gekomen. Deze memorie bevat de reactie op de Memorie van Grieven die onze advocaat in het hoger beroep tegen het onwettige tweetalig onderwijs in de Maasstad heeft ingediend. In de Memorie van Antwoord staat eigenlijk niets nieuws. De advocaat van het BOOR verliest zich in herhalingen van eerder ingenomen opvattingen over onze ontvankelijkheid, die al eerder door de rechtbank van tafel zijn geveegd. Het woord is nu aan het gerechtshof om te oordelen. Daarvoor zal er waarschijnlijk eerst nog een zitting worden belegd, waar beide partijen hun opvattingen mondeling kunnen verduidelijken en waarvoor getuigen kunnen worden opgeroepen, die daar hun kennis over de zaak naar voren kunnen brengen.

Portret van een taalvervuiler

Dit is hem dan: Roland Kahn, een van de grootste taalvervuilers van Nederland. Bezit een enorm vermogen, verdient met zijn door en door taalvervuilde winkels Coolcat, America Today en MS Mode. Deze geslepen zakenman richt gewetenloos onze taal ten gronde, om wille van de poen. Er zijn helaas veel niet te beledigen Nederlanders die hun kleren in een van deze uitdragerijen kopen. Het is er niet gezellig, niet bepaald goedkoop en ook niet geriefelijk, maar wel zéér Engelstalig. Bah wat vies!

COLOFON

Redactieadres: Stichting Taalverdediging
Postbus 71827, 1008 EA Amsterdam

E-post: info@taalverdediging.nl

Webstek: <http://www.taalverdediging.nl>

Bestuur: voorzitter: M.R. Bas, secretaris: T. Hoevers,
penningmeester: D.S.P. Mantione,
leden: A. Braamkolk en M.C. Heitmeier

Bankrekening NL86INGB0007412861 te Voorschoten

Het begunstigersbedrag met Nieuwsbrief
is vanaf € 15,= per jaar

Giften zijn voor Nederlandse ingezetenen
aftrekbaar bij de belasting. De Stichting is
erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling

ISSN: 2211-5013

Stichting Taalverdediging
ontvangt geen overheidssubsidie